

Sygn. akt V Gz 185/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2016 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział V Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Zofia Wolna

Sędziowie : SSO Andrzej Znak (spr.), SSR del. Paweł Ptak

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2016 roku w Częstochowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku M. W.

o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej

na skutek zażalenia wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 3 sierpnia 2016 r.

sygn. akt VIII GU 106/16

postanawia: oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 sierpnia 2016 roku Sąd Rejonowy w Częstochowie Wydział VIII Gospodarczy w C. Sekcja Upadłościowo - Naprawcza oddalił wniosek M. W. o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej.

W części motywacyjnej Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z treścią przepisu art. 10 prawa upadłościowego i naprawczego upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny. W przedmiotowej sprawie niewątpliwie spełniona została przesłanka niewypłacalności dłużnika albowiem jak wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego dłużniczka nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań. O złym stanie finansowym oraz o fakcie zaprzestanie spłacania przez dłużniczkę wymagalnych zobowiązań, świadczył przede wszystkim przedstawiony Sądowi wykaz zaległych spłat wobec wierzycieli tj. wykaz zaległych spłat zobowiązań na rzecz banku, Skarbu Państwa z tytułu opłat sądowych, funduszu sekurytyzacyjnego oraz osób prywatnych. Uzyskiwane obecnie przez dłużniczkę dochody nie pozwalają na spłatę zobowiązań. W ocenie Sądu Rejonowego w sprawie niniejszej została jednak spełniona druga przesłanka – negatywna wskazana w art. 491⁴ ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego. Zdaniem Sądu Rejonowego zgromadzony materiał dowodowy dawał podstawy do przyjęcia, że wnioskodawczyni doprowadziła do swojej niewypłacalności lub istotnie zwiększyła jej stopień umyślnie wskutek rażącego niedbalstwa albowiem zaciągnęła kredyt, który nie był zabezpieczony w należyty sposób oraz dobrowolnie zrezygnowała z zajęcia przynoszącego dochody po dokonaniu wypowiedzenia przez właściciela budynku zajmowanego przez nią lokalu. W ocenie Sądu I instancji okoliczności zawarcia kredytu oraz zakończenia działalności gospodarczej nie były niezależne od wnioskodawczyni. Sąd Rejonowy wskazał również, że sytuacja dłużniczki uzasadniała złożenie przez nią wniosku o ogłoszenie upadłości. Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy oddalił wniosek ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej.

Od powyższego postanowienia zażalenie złożyła wnioskodawczyni zarzucając naruszenie przepisów postępowania tj.

- art. 233 § 1 k.p.c., poprzez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczeniem życiowym ocenę materiału dowodowego, polegającą na uznaniu, iż:

- zaciągnięty przez dłużniczkę kredyt w sposób oczywisty przewyższał wartość nieruchomości przy ulicy (...), stanowiącej jego zabezpieczenie oraz że kredyt nie został należycie zabezpieczony;

- dłużnik dobrowolnie zrezygnował z zajęcia przynoszącego dochody, co w konsekwencji doprowadziło Sąd Rejonowy do błędnego ustalenia, że dłużnik dopuścił się rażącego niedbalstwa, podczas gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego powinna skutkować ustaleniem, że do zaistnienia stanu niewypłacalności doszło z przyczyn niezależnych od dłużnika;

- naruszenie prawa materialnego, to jest:

- art. 491⁴ ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe i naprawcze (w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2015 roku) poprzez zastosowanie tego przepisu w stanie faktycznym sprawy i uznanie, że dłużnik dopuścił się rażącego niedbalstwa, mimo że prawidłowe ustalenie stanu faktycznego powinno doprowadzić do konkluzji, że do zaistnienia stanu niewypłacalności doszło z przyczyn niezależnych od Dłużnika, a zatem nie wystąpiła tzw. przesłanka negatywna skutkująca oddaleniem wniosku o ogłoszenie upadłości;

- art. 491⁴ ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku Prawo upadłościowe i naprawcze (w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2015 roku) poprzez zastosowanie tego przepisu w stanie faktycznym sprawy i uznanie, że dłużnik mając taki obowiązek, wbrew przepisom ustawy nie zgłosił w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości, mimo że prawidłowe ustalenie stanu faktycznego powinno doprowadzić do konkluzji, że z tytułu prowadzonej działalności dłużnik nie posiada (i nie posiadał w okresie jej prowadzenia) żadnych nieuregulowanych zobowiązań, co nie rodziło obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, a zatem nie wystąpiła tzw. przesłanka negatywna skutkująca oddaleniem wniosku o ogłoszenie upadłości.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie przez Sąd Okręgowy w Częstochowie poprzez uwzględnienie w całości wniosku dłużnika o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawczyni nie jest zasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

Jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy do ogłoszenia upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej wymagane jest zaistnienie przesłanek pozytywnych z art. 10 prawa upadłościowego i naprawczego oraz brak przesłanki negatywnej wskazanej w art. 491⁴ ust 1 w/w ustawy, natomiast dla osoby fizycznej prowadzącej wcześniej działalność gospodarczą dodatkowo braku zaistnienia przesłanek negatywnych wymienionych w art. 491⁴ ust 2 prawa upadłościowego i naprawczego. Zdaniem Sądu Odwoławczego, Sąd Rejonowy dokonał szczegółowej analizy zebranego materiału dowodowego w sprawie w kontekście wyżej wymienionych przesłanek słusznie przyjmując, że w niniejszej sprawie wobec M. W. zachodziła przesłanka wymieniona w art. 10 prawa upadłościowego i naprawczego albowiem nie wykonuje ona swoich wymagalnych zobowiązań, a stan ten ma charakter trwały. Zobowiązania dłużniczki stanowią wiarygodności powstałe z umowy kredytu, należności Skarbu Państwa a także należności wobec osób prywatnych.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy słusznie przyjął, że pomimo spełnienia przesłanek z art. 10 w/w ustawy w sprawie zaistniała negatywna przesłanka z art. 491⁴ ust 1 prawa upadłościowego i naprawczego, który stanowi, że Sąd ogłasza upadłość konsumencką, jeśli dłużnik doprowadził do swojej niewypłacalności w sposób nieumyślny lub niestanowiący przypadku rażącego niedbalstwa. Zatem przesłanką oddalenia wniosku jest wprowadzenie się przez konsumenta w stan niewypłacalności lub też istotne zwiększenie jej stopnia, jeśli dłużnikowi da się przypisać winę

umyślną a przynajmniej rażące niedbalstwo. Sąd oddał wniosek, jeśli to sam dłużnik wprowadził się w stan, który spowodował, że przestał on realizować wymagalne zobowiązania pieniężne (art. 11 ust. 1 p.u.n.). Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności z wysłuchania dłużniczki, wynikało, że kredyt mieszkaniowy na kwotę 440.063 zł, z tytułu którego dłużniczka posiada największe zadłużenie, wnioskodawczyni wzięła w celu spłaty hipoteki umownej zwykłej w wysokości 1.112.140 zł na rzecz (...) Bank SA na nieruchomości położonej przy ul. (...). Nieruchomość powyższą wnioskodawczyni nabyła na mocy działu spadku i zniesienia współwłasności nieruchomości, w ten sposób, że udziały spadkowe zostały przeniesione na dłużniczkę. Zabezpieczenie kredytu stanowiła kolejna hipoteka na w/w nieruchomości na kwotę 440 063 franków szwajcarskich oraz hipotek kaucyjnej w kwocie 132.018,90 franków szwajcarskich. Ponadto w chwili zawierania umowy o dział spadku zadłużenia wobec Banku obciążające nieruchomość wynosiło 591.456,67 zł. Zatem z powyższych okoliczności w sposób bezsprzeczny wynikało, że w rzeczywistości dłużniczka zaciągnęła zobowiązanie kredytowe w celu spłacenia zadłużenia obciążającego nieruchomość zaciągniętego przez jej rodziców, aby uchronić tę nieruchomość przed egzekucją komorniczą. Jak ustalił Sąd Rejonowy po zawarciu umowy działu spadku do dłużniczki zaczęli zgłaszać się kolejni wierzyciele rodziców. Dłużniczka również i te zobowiązania regulowała. Także wierzyciele rodziców wytoczyli wobec dłużniczki postępowanie o uznanie za bezskuteczną zawartej przez dłużniczkę i jej rodzinę umowę działu spadku. Jedno z tym roszczeń zostało uwzględnione. Wobec tego dłużniczka przyjmując spadek i biorąc na siebie ciężar zobowiązań powinna sobie zdawać sprawę, że tylko na niej będzie spoczywał obowiązek spłaty zadłużenia. Dłużniczka przejęła również prowadzenie działalności gospodarczej prowadzonej wcześniej przez jej ojca. Decydując się na takie działania dłużniczka powinna mieć świadomość, że prowadzona przez nią działalność stanowi jej jedyne źródło dochodu i jedyną możliwość regulowania zobowiązań. Dłużniczka zobowiązała się bowiem poprzez taki dział spadku jak przewidziany w zawartej umowie do uregulowania zobowiązań, które były zadłużeniem jej rodziców. Słusznie zatem Sąd Rejonowy wskazał, że dłużniczka zaciągając kredyt nie posiadała jego należytego zabezpieczenia albowiem sprzedaż nieruchomości nie wystarczyłaby do całkowitego zaspokojenia wierzyciela ani także rozeznania co do długów spadkowych rodziców. W ocenie Sądu Okręgowego wiążąca dla takiego przyjęcia jest wartość nieruchomości w chwili zaciągania kredytu a nie jej późniejsza wartość na skutek boomu na rynku nieruchomości. Ponadto nieruchomość była już obciążona hipotekami. Zatem nie sposób inaczej nazwać zachowania dłużniczki niż rażącym niedbalstwem, skoro dłużniczka podjęła się spłaty zobowiązań kredytowych a w rzeczywistości zobowiązań powstałych z tytułu długów spadkowych z pominięciem innych członków rodziny w sytuacji gdy sprzedaż nieruchomości nie wystarczyłaby do całkowitego zaspokojenia zobowiązań kredytowych a innej formy zabezpieczenia dłużniczka nie posiadała. Prawdą jest, że przez okres 7 lat dłużniczka spłacała zobowiązania kredytowe z prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Prawda jest też to, że z uwagi na charakter tej działalności osiągała ona wyższe przychody niż te wynikające z zaświadczeń Urzędu Skarbowego. Tym bardziej nie sposób uznać za racjonalne zachowania dłużniczki, która po wypowiedzeniu jej umowy najmu lokalu przy ul. (...) nie podjęła skutecznych starań o jej kontynuowania w innym miejscu. Sąd Okręgowy nie dał wiary w tym zakresie wyjaśnieniom dłużniczki, że próba prowadzenia tej działalności w innym miejscu nie była dochodowa, bo oznaczałoby to przyjęcie, że jedynie w opuszczonej przez dłużniczkę lokalizacji działalność ta mogłaby być prowadzona z zyskiem. Skoro wnioskodawczyni prowadziła tę działalność już od kilku lat i stanowiła ona jej jedyne źródło utrzymania, mając również świadomości zobowiązań na niej ciążyących, dłużniczka powinna zrobić wszystko aby tę działalność kontynuować. Podkreślenia wymagało, że działalności o tym charakterze była prowadzona przez ojca dłużniczki i nią samą przez wiele lat, przez ten okres zyskali ona grono klientów i pozycje na rynku. Zatem przeniesienie lokalu do innej lokalizacji nie powinno spowodować odpływu klientów, skoro przez cały czas jej prowadzenia, według oświadczenia wnioskodawczyni, była ona rentowna. Nie jest bowiem prawidłowym z punktu widzenia zasad obrotu gospodarczego zaniechania działalności, która jest dochodowa i stanowi jedyne źródło dochodu.

Podkreślenia wymagało, że wykładnia przepisu art. 491³ ust. 1 p.u.n. pozwala na przyjęcie, że dłużnik zobowiązany będzie do wykazania, że jego zadłużenie wynikało z racjonalnych działań, a brak możliwości spłacenia długów spowodowały niezależne od niego okoliczności, o których nie mógł wiedzieć ani ich przewidzieć, zaciągając zobowiązanie lub zobowiązania. Jako przykład takich losowych okoliczności podać można choroby, stany klęski żywiołowej (pożary, powódzie, susze itp.), bezrobocie, czy też śmierć żywiciela rodziny. W niniejszej sprawie wnioskodawczyni nie była w stanie wykazać, że zaciągała zobowiązania będąc w dobrej sytuacji finansowej, posiadając

możliwości ich spłacenia. W kontekście definicji legalnej z art. 11 ust. 1 p.u.n. można przyjąć, że zwiększenie stopnia niewypłacalności stanowi umyślne lub wynikające z rażącego niedbalstwa niewykonanie kolejnej wymagalnej wierzytelności pieniężnej (choćby wynikającej z tego samego zobowiązania). Podkreślenia wymagało, że jeśli dłużnik miał świadomość, że jego zachowanie uniemożliwi mu wykonanie wymagalnych zobowiązań pieniężnych lub pogłębi problemy z obsługą długu, to jego wniosek nie zasługuje na uwzględnienie. Wniosek oddała się gdy dłużnik, rozsądnie oceniając sytuację powinien był wiedzieć (choć nie miał takiej świadomości), że jego zachowanie będzie prowadziło do niewypłacalności lub jej nasilenia. W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie wystąpiła taka sytuacja. Wnioskodawczynie pomimo tego, że jej sytuacja finansowa nie była dobra nie podjęła skutecznie próby kontynuowania działalności, zaprzestając spłacania wymagalnych zobowiązań. Ponadto wahania kursowe, aczkolwiek mające wpływ na wysokość bieżącego zadłużenia, nie miały bezpośredniego wpływu na powstanie stanu niewypłacalności skoro dłużniczka utraciła źródło dochodu, z którego regulowała zobowiązania.

Natomiast w ocenie Sądu Okręgowego nie zostało wykazane w niniejszym postępowaniu, że wnioskodawczynie pomimo ciężącego na niej obowiązku nie zgłosiła w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości, wobec czego w sprawie wystąpiła negatywna przesłanka z art. 491⁴ ust 2 pkt 3 prawa upadłościowego i naprawczego. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowania dowodowe nie wykazało, że dłużniczka posiadała jakiegokolwiek zobowiązania z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej i zaprzestała ich spłacania.

Nie można również przyjąć, iż wobec M. W. ogłoszenie upadłości jest podyktowane względami słuszności oraz względami humanitarnymi. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawczynie na skutek rażącego niedbalstwa przyczyniła się do powstania zadłużenia. W chwili obecnej, jak wynikało z wysłuchania dłużniczki, ma ona zapewniony byt i oddalenie wniosku nie zmieni tych warunków.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Okręgowy oddalił zażalenie M. W. mając na uwadze, iż w stosunku do dłużniczki wystąpiła przesłanką negatywna z art. 491⁴ ust 1 prawa upadłościowego i naprawczego na mocy art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.